ליקוטי הלכות — הלכות חלה

עַל-פִּי הַתּוֹרָה "תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק" בְּסִימָן יט חֲמִשָּׁה מִינִים חַיָּבִים בְּחַלָּה, כִּי עִקַּר חִיּוּב הַחַלָּה הוּא מִשֶּׁיִּתֵּן מַיִם בַּקֶּמַח, כִּי אָז מַתְחִיל גְּמַר תִּקּוּן הַתְּבוּאָה עַל-יְדֵי נְתִינַת הַמַּיִם שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה מִן הַתְּבוּאָה לֶחֶם שֶׁהוּא עִקַּר הַמַּאֲכָל שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת כִּדְאִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ נֵרוֹ יָאִיר שֶׁלֶּחֶם הוּא בְּחִינַת דַּעַת וְעִקַּר הַדַּעַת עַל-יְדֵי הַחֲסָדִים כִּדְאִיתָא שָׁם:

וְעַל-כֵּן מִשְּׁעַת נְתִינַת הַמַּיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵימֵי הַחֲסָדִים, אֲזַי נַעֲשֶׂה בִּבְחִינַת דַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת לֶחֶם וְעַל-כֵּן צָרִיךְ תִּקּוּן, דְּהַיְנוּ לְהַפְרִישׁ חַלָּה שֶׁהִוא רֵאשִׁית מִן הָעִסָּה, כִּי כָּל הַדְּבָרִים נָפְלוּ בְּתוֹךְ הַקְּלִפּוֹת עַל-יְדֵי חֵטְא עֵץ הַדַּעַת כַּיָּדוּעַ וְעַל-כֵּן כָּל הַדְּבָרִים צְרִיכִין בֵּרוּר וְתִקּוּן, וּבִפְרָט הַפַּת וְהַלֶּחֶם, כִּי הַלֶּחֶם הוּא בִּבְחִינַת דַּעַת וְעִקַּר אַחִיזָתָם שָׁם בִּבְחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע שֶׁהוּא כָּרוּךְ אַחַר הַדַּעַת שֶׁבַּקְדֻשָּׁה, כִּי הֵם כְּרוּכִים בְּיוֹתֵר בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם קְדֻשָּׁה יְתֵרָה כַּיָּדוּעַ וְעִקַּר הַקְּדֻשָּׁה הוּא הַדַּעַת וְעַל-כֵּן אַף שֶׁכְּבָר תִּקְנוּ הַתְּבוּאָה עַל-יְדֵי תְּרוּמוֹת וּמַעַשְׂרוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת רֵאשִׁית, עִם כָּל זֶה אַחַר כָּךְ כְּשֶׁנּוֹתֵן מַיִם בָּעִסָּה שֶׁאָז עִקַּר גְּמַר תִּקּוּנוֹ שֶׁנַּעֲשֶׂה בִּבְחִינַת דַּעַת עַל-יְדֵי הַמַּיִם, עַל-כֵּן אָז צָרִיךְ לִשְׁמֹר בְּיוֹתֵר לְגָרֵשׁ הָרַע וּלְהַעֲלוֹת הַטּוֹב, כִּי אָז צָרִיךְ שְׁמִירָה יְתֵרָה מִן הַשְּׁאוֹר שֶׁבָּעִסָּה הַנֶּאֱחָז בָּעִסָּה דַּיְקָא. וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ חַלָּה שֶׁהִוא רֵאשִׁית שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא גַּם כֵּן רֵאשִׁית כַּנַּ"ל (בְּהִלְכוֹת בִּכּוּר בְּהֵמָה טְהוֹרָה הֲלָכָה א) כִּי בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ נִבְרָא הָעוֹלָם שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָע הָרַע הַנֶּאֱחָז שָׁם מִבְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת כַּנַּ"ל. כִּי עִקַּר הַכְנָעַת הָרַע הַנַּ"ל הוּא עַל-יְדֵי שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְצָרִיךְ לִתֵּן הַחַלָּה לַכֹּהֵן, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ הוּא כְּשֶׁהַדִּבּוּר מְקֻשָּׁר אֶל הַדַּעַת וְנִמְשָׁךְ מִשָּׁם וְזֶה בְּחִינַת לְשׁוֹן קֹדֶשׁ, כִּי קֹדֶשׁ הוּא חָכְמָה שֶׁהוּא הַמֹּחִין. וְהַלָּשׁוֹן הוּא הַדִּבּוּר כְּשֶׁמְּקֻשָּׁר אֶל הַמֹּחַ אֲזַי הוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן הַבְּרִית, כַּמּוּבָא שָׁם בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ נֵרוֹ יָאִיר שֶׁשְּׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְתִקּוּן הַבְּרִית תָּלוּי זֶה בָּזֶה, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית תָּלוּי בְּדַעַת וְהוּא הֵפֶךְ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, כִּי אִיתָא בַּתִּקּוּנִים שֶׁעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דָּא עִרְבּוּבְיָא דְּטוֹב וָרָע וְהוּא אֶחָד בַּפֶּה וְאֶחָד בַּלֵּב, הַיְנוּ שֶׁהַדִּבּוּר רָחוֹק מִן הַחָכְמָה שֶׁבַּלֵּב שֶׁהוּא פְּגַם וְקִלְקוּל לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ"ל וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לִתֵּן הַחַלָּה וְכָל מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה לַכֹּהֵן, כִּי הַכֹּהֵן הוּא בְּבְחִינַת חָכְמָה, בְּחִינַת קֹדֶשׁ כַּמּוּבָא וְעַל-יְדֵי שֶׁמַּעֲלִין וּמוֹצִיאִין רֵאשִׁית הָעִסָּה וְכַיּוֹצֵא בּוֹ וְנוֹתְנִין לַכֹּהֵן עַל-יְדֵי-זֶה מְקַשְּׁרִין הַדִּבּוּר, דְּהַיְנוּ הָאוֹתִיּוֹת הַמְלֻבָּשִׁין שָׁם אֶל הַחָכְמָה שֶׁהוּא הַכֹּהֵן וַאֲזַי נַעֲשֶׂה בִּבְחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וַאֲזַי נִכְנָע הָרַע הַנֶּאֱחָז שָׁם כַּנַּ"ל וַאֲזַי יְכוֹלִין לֶאֱכֹל אַחַר כָּךְ הַמַּאֲכָל וּלְבָרְרוֹ וּלְתַקְּנוֹ, כִּי כָּל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת רֵאשִׁית שֶׁתּוֹרְמִין וּמַפְרִישִׁין מִן הַתְּבוּאָה וּמִן הַפַּת כַּנַּ"ל וְעַל-כֵּן הָאוֹכֵל טְבָלִים חַיָּב מִיתָה, כִּי הוּא בְּחִינַת פְּגַם עֵץ הַדַּעַת שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ וְכוּ'. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל שֶׁחַלָּה נִתְּנָה לַנָּשִׁים כִּי הִיא קִלְקְלָה חַלָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם וְכוּ', הַיְנוּ כִּי עַל-יְדֵי פְּגַם עֵץ הַדַּעַת פָּגְמָה הַלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְעַל-כֵּן צְרִיכָה לְהַפְרִישׁ חַלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת חַוָּה אִשָּׁה כַּנַּ"ל וְעַל-כֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם חַלָּה לְשׁוֹן תְּפִלָּה, לְשׁוֹן וַיְחַל מֹשֶׁה, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְהוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים. כִּי הַתְּפִלָּה הִיא חַיֵּי שָׁעָה, דְּהַיְנוּ הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם הַזֶּה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ נֵרוֹ יָאִיר וְעַל-כֵּן הָיָה הָעוֹלָם חָסֵר תִּקּוּן עַד שֶׁבָּא אָדָם הָרִאשׁוֹן וְהִתְפַּלֵּל וְיָרְדוּ גְּשָׁמִים:

נִמְצָא שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הָעוֹלָם הָיָה עַל-יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁעַל יָדָהּ הִמְשִׁיךְ חִיּוּת וְשֶׁפַע לָעוֹלָם וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל, אָדָם הָרִאשׁוֹן חַלָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם הָיָה, הַיְנוּ בְּחִינַת חַלָּה רֵאשִׁית, בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ בְּחִינַת תְּפִלָּה שֶׁעַל יָדָהּ נִמְשָׁךְ הַחִיּוּת וְהַשֶּׁפַע כַּנַּ"ל, כִּי עִקַּר הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלָּה שֶׁעַל יָדָהּ נִבְרָא הָעוֹלָם כַּנַּ"ל וְעַל-כֵּן נוֹהֲגִין לְהִתְפַּלֵּל בְּשָׁעַת הַפְרָשַׁת חַלָּה, כִּי הַחַלָּה הִיא בִּבְחִינַת תְּפִלָּה, בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ"ל וְעַל-כֵּן שִׁעוּר חַלָּה הוּא עִסָּר בִּבְחִינַת וְהָעִסָּר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה, הַיְנוּ בְּחִינַת הַדִּבּוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת עִסָּר וּמְדָה, כִּי הַדִּבּוּר הוּא הַמְּדָה וְהַגְּבוּל שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים וְהוּא נִמְשָׁךְ מִן הַחָכְמָה בִּבְחִינַת הִשְׁתַּלְשְׁלוּת עֶשֶׂר מַדְרֵגוֹת עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה

דִּבּוּר וְהוּא בְּחִינַת וָהָעֹמֶר עֲשִׂרִית הָאֵיפָה בְּחִינַת הַשֵּׂכֶל שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵיפָה שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁהוּא עֲדַיִן לְמַעְלָה מִן הַדִּבּוּר שֶׁבַּפֶּה וְהָעֹמֶר שֶׁהוּא הַמִּדָּה בְּחִינַת הַדִּבּוּר כַּנַּ"ל הוּא מַדְרֵגָה עֲשִׂירִית מִן הַחָכְמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵיפָה כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, דְּהַיְנוּ הַדִּבּוּר הַנִּמְשָׁךְ מִן הַחָכְמָה שֶׁהוּא קֹדֶשׁ כַּנַּ"ל. וְאָז חַיָּב בְּחַלָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁלֵמוּת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן עִקַּר הַחַלָּה הִיא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ כַּנַּ"ל, אֲבָל חוּץ לָאָרֶץ שֶׁהֵם אֶרֶץ הָעַמִּים, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים. וְעַל-כֵּן הַחַלָּה רָאוּי לַכֹּהֵן, כִּי נִטְמֵאת מִיָּד בָּאֲוִיר אֶרֶץ הָעַמִּים, כִּי שָׁם הוּא בְּחִינַת לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּגַם הַדִּבּוּר, הַיְנוּ בְּחִינַת הַדִּבּוּר בְּלֹא דַּעַת כַּנַּ"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ מִפְּגַם עֵץ הַדַּעַת כַּנַּ"ל. עַל-כֵּן אֵין נוֹתְנִין הַחַלָּה לַכֹּהֵן, כִּי שָׁם אֵין יְכוֹלִין לְקַשֵּׁר אוֹתִיּוֹת הַדִּבּוּר אֶל הַחָכְמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַכֹּהֵן כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן חַלַּת חוּץ לָאָרֶץ נִשְׂרֶפֶת בְּבְחִינַת מֵהָאֵשׁ יָצָאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם, כִּי בְּחִינַת לְשׁוֹנוֹת הָעַמִּים צָרִיךְ לְהַכְנִיעָם וּלְשָׂרְפָם בָּאֵשׁ בִּבְחִינַת יִמּוֹטוּ עֲלֵיהֶם גֶּחָלִים וְכוּ', כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ גֵּרוֹ יָאִיר שָׁם בַּמַּאֲמָר תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק, עַיֵּן שָׁם:

וְעַל-כֵּן חֲמִשָּׁה מִינִין חַיָּבִין בְּחַלָּה בִּבְחִינַת ה' הַדַּעַת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ גֵּרוֹ יָאִיר, כִּי עִקַּר הַדַּעַת הוּא עַל-יְדֵי בְּחִינַת חֶסֶד וּגְבוּרָה. וְזֶה בְּחִינַת הָעִסָּה שֶׁהִיא נִלּוֹשָׁה מִקֶּמַח וּמַיִם, כִּי הַקֶּמַח שֶׁהוּא עִקַּר הַמָּזוֹן נִמְשָׁךְ מִגְּבוּרוֹת בִּבְחִינַת שֻׁלְחָן בַּצָּפוֹן, בְּחִינַת גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים וְהַמַּיִם הֵם בְּחִינַת מֵימֵי הַחֲסָדִים וּכְשֶׁנִּתְחַבְּרִים יַחַד הַמַּיִם וְהַקֶּמַח אֲזַי נַעֲשֶׂה בִּבְחִינַת דַּעַת שֶׁהוּא עַל-יְדֵי חִבּוּר חֲסָדִים וּגְבוּרוֹת כַּנַּ"ל. וַאֲזַי חַיָּב בְּחַלָּה שֶׁהִיא בְּחִינַת רֵאשִׁית דַּעַת וְכַנַּ"ל:

עַל-פִּי הַמַּאֲמָר הַמַּתְחִיל וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר וְכוּ' (סִימָן לד) , עַיֵּן שָׁם:

וְהַכְּלָל כִּי הַנְּקֻדָּה הַקְּדוֹשָׁה הִיא בְּחִינַת צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, בְּחִינַת בְּרִית שָׁלוֹם. וְשָׁם שׁוֹרָה אַהֲבָה דִּקְדֻשָּׁה בְּחִינַת כֹּהֵן וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שֶׁהַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנְּקֻדָּה שֶׁשָּׁם שׁוֹרָה הָאַהֲבָה דִּקְדֻשָּׁה מֵאִיר בְּלֵב יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטֵּל הַחֲרָפוֹת הַשׁוֹרִין עַל הַלֵּב שֶׁהֵם שְׁבִירַת לֵב וְכָל אֶחָד צָרִיךְ לְקַבֵּל מֵהַנְּקֻדָּה שֶׁיֵּשׁ בְּעַצְמוֹ וּמִנְּקֻדַּת חֲבֵרוֹ וְכָל הַנְּקֻדּוֹת כֻּלָּם מְקַבְּלִין מִנְּקֻדָּה הַכְּלָלִיּוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק וְעַל-יְדֵי הָאֲרַת הַנְּקֻדָּה שֶׁמְּאִירָה בְּלִבּוֹ עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטְּלִין הַחֲרָפוֹת הַשׁוֹרִין עַל הַלֵּב שֶׁהֵם שְׁבִירַת לֵב וְכוּ', עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

עַל-פִּי הַמַּאֲמָר בַּחֲצֹצְרוֹת בְּלִקּוּטֵי הָרִאשׁוֹן בְּסִימָן ה, עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר:

וְהַכְּלָל לְעַנְּגֵנוּ שֶׁצְּרִיכִין לִרְאוֹת שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה כָּל כָּךְ עַד שֶׁלֹּא יִרְצֶה שׁוּם שָׂכַר עוֹלָם הַבָּא אֶלָּא יִרְצֶה שֶׁיְּזַכֵּהוּ ה' יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה אַחֶרֶת בְּשִׂכַר מִצְוָה זֹאת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ שֶׁשָּׂכַר מִצְוָה וְכוּ'. וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְכוּ'. וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זַ"ל בְּשַׁבָּת זָכְרֵהוּ מֵאֶחָד בְּשַׁבָּת, הַיְנוּ שִׂמְחַת וְתַעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא. שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁבָּת יַרְגִּישׁ בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהֵן בְּחִינַת מַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרְאוּ עוֹלָם שָׁנָה נֶפֶשׁ וְכוּ' וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה הוּא בַּלֵּב וְכוּ'. וְאִי אֶפְשָׁר לַלֵּב לִשְׂמֹחַ אֶלָּא עַד שֶׁיָּסִיר עַקְמִימִיּוּת שֶׁבְּלִבּוֹ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ יַשְׁרוּת לֵב וְאָז יִזְכֶּה לְשִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. וְעַקְמִימִיּוּת שֶׁבַּלֵּב מַפְשִׁיטִין עַל-יְדֵי רְעָמִים וְכוּ'. וּרְעָמִים הֵם בְּחִינַת תְּפִלָּה בְּכֹחַ וְכוּ', אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לִבְחִינַת רְעָמִים, שֶׁהוּא תְּפִלָּה בְּכֹחַ לְהַפְשִׁיט עַל-יְדֵי-זֶה עַקְמִימִיּוּת שֶׁבַּלֵּב כִּי אִם כְּשֶׁמְּפַנִּין הַמֹּחִין מֵחָמֵץ שֶׁלֹּא יַחֲמִיץ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּבְתַאֲוֹת וּבְהִרְהוּרִים וְכוּ'. וּצְרִיכִין לְשַׁתֵּף הַגְּבוּרוֹת בַּחֲסָדִים שְׁמָאלָא בִּימִינָא, כִּי מִסְטְרָא דִּימִינָא מֹחָא חִוָּרָא כְּכַסְפָּא, שֶׁעִקַּר זִכּוּךְ הַמֹּחִין שֶׁיִּהְיֶה הַמֹּחַ צַח כַּכֶּסֶף הַטָּהוֹר הוּא מִסְטְרָא דִּימִינָא. וְזֶהוּ, וַיָּשֶׂב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וְכוּ'. כִּי עִקַּר הִתְגַּלּוּת עַל-יְדֵי הַחֲסָדִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, שֵׁב לִימִינִי וְכוּ', עַיֵּן שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב:

עִנְיַן חַלָּה שֶׁמְּשַׁנָּה מִתְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת שֶׁנּוֹהֶגֶת אֲפִלּוּ בְּזֶה הַזְּמַן בְּחוּץ לָאָרֶץ אַף-עַל-פִּי שֶׁכָּלָנוּ טְמֵאֵי מֵתִים כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּשָּׁכַח תּוֹרַת חַלָּה מִיִּשְׂרָאֵל: